

ΕΞΟΡΚΙΖΟΥΝ ΤΟ ΦΑΝΤΑΣΜΑ ΤΟΥ ΛΑΪΚΙΣΜΟΥ (του Πέτρου Παπακωνσταντίνου) – Σειρά Πολιτική Ηγεσία Επικοινωνία

✘ Οι ευρωπαϊκές ελίτ στιγματίζουν ως λαϊκίστικη οποιαδήποτε εναλλακτική πολιτική, ενώ λιπαίνουν το έδαφος στην Ακροδεξιά.

«Οποιος καυτηριάζει τα προνόμια της ολιγαρχίας, την αυξανόμενη αισχροκέρδεια των ηγετικών τάξεων, τα δώρα στις τράπεζες, την απελευθέρωση των αγορών, τον ακρωτηριασμό των μισθών με πρόσχημα την ανταγωνιστικότητα, καταγγέλλεται ως “λαϊκιστής”, που “παίζει το παιχνίδι της ακροδεξιάς”». Η διαπίστωση υπογράφεται από τον διευθυντή της γαλλικής πολιτικής επιθεώρησης *Le Monde Diplomatique*, Σερζ Αλιμί, αλλά ισχύει εξίσου για την Ελλάδα, την Ισπανία ή οποιαδήποτε άλλη ευρωπαϊκή χώρα, όπου οι κοινωνικές αντιδράσεις στην εξοντωτική λιτότητα συναντούν πανομοιότυπες εκστρατείες ιδεολογικού στιγματισμού.

Να προστατέψουμε τις ελίτ, που κινδυνεύουν να λιντσαριστούν από τον μανιακό όχλο – ιδού η άρρητη αξίωση που εξελίσσεται σε έμμονη ιδέα, ιδιαίτερα μετά την εξέγερση των «Αγανακτισμένων». Προανάκρουσμα υπήρξε η ενστικτώδης αλληλεγγύη των κυρίαρχων ευρωπαϊκών κύκλων στον Ντομινίκ Στρος – Καν. Αίφνης, ο γνωστός αναλυτής Ντομινίκ Μοϊζί κατήγγειλε, από τις στήλες της *International Herald Tribune* τη «βία της εξισωτικής, αμερικανικής δικαιοσύνης», για να προσθέσει ότι «τα αισθήματα εναντίον των ελίτ, που θρέφονται από αυτό το σκάνδαλο, είναι βέβαιο ότι θα ενισχύσουν τις πιθανότητες επιτυχίας του ακροδεξιού Εθνικού Μετώπου στις προσεχείς εκλογές».

«Χαρισματικός»

Ω, πόσο ευαίσθητη, δημοκρατική, εκλεπτυσμένη σκέψη! Βεβαίως ο

κ. Στρος – Καν εισέπραττε, ως διευθυντής του ΔΝΤ, 420.930 δολάρια (αφορολόγητα!) για να εκπονεί προγράμματα συρρίκνωσης μισθών και συντάξεων των 700 ευρώ. Ο ίδιος άνθρωπος καταλύει σε σουίτα που κοστίζει 3.000 δολάρια το βράδυ – με φουαγιέ, αίθουσα συσκέψεων και σαλόνι, πλην της κρεβατοκάμαρας και του μπάνιου. Αλλά όταν η αμερικανική δικαιοσύνη τον συλλαμβάνει με τη βαρύτερη κατηγορία του βιασμού μιας καμαριέρας, ο πολίτης οφείλει να ταυτιστεί ψυχικά με αυτόν τον «χαρισματικό», όπως ακούγεται, αξιωματούχο, διαφορετικά θα είναι ένας κοινός λαϊκιστής, που παρασύρεται από τα σκοτεινά ένστικτα του χύδην όχλου και παίζει το παιχνίδι της Λεπέν ή του Καρατζαφέρη!

Δεν είναι η πρώτη φορά που το φάντασμα του λαϊκισμού εγκαθίσταται πάνω από τη γηραιά ήπειρο. Το πρώτο κύμα ήρθε στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα, μετά τη δημοκρατική, «ηπειρωτική» επανάσταση του 1848 – 1849 και την πρώτη σοσιαλιστική εξέγερση, την Παρισινή Κομμούνα (1871), που εγκατέστησαν στη συλλογική συνείδηση των ανώτερων τάξεων τον «μεγάλο φόβο» (la grande peur) των λαϊκών μαζών. Το πολύκροτο βιβλίο του Γκιστάβ Λε Μπον «Το Πλήθος» αποτέλεσε την πολιτική Βίβλο του κατεστημένου που αντιμετώπιζε την εξέγερση σαν ψυχοπαθολογική εκτροπή των μαζών και αναζητούσε τρόπους δημιουργίας ενός ασηπτικού πολιτικού περιβάλλοντος, όπου οι «ειδικοί», οι «άριστοι», αυτοί «που ξέρουν καλύτερα», θα παίρνουν τις σωστές αποφάσεις. Το φάντασμα των «επικίνδυνων τάξεων» επανέρχεται στον μεσοπόλεμο, στον απόηχο της Ρωσικής Επανάστασης και της ανόδου του φασισμού, με εμβληματικό έργο την «Εξέγερση των Μαζών», του Ισπανού Ορτέγκα Υ Γκασέτ.

Σήμερα φαίνεται ότι ζούμε το τρίτο κύμα αυτού του φαινομένου. Αυτό που ο Αμερικανός αναλυτής Ζμπίγκνιου Μπρεζίνσκι (πρώην σύμβουλος εθνικής ασφαλείας του Λευκού Οίκου) ονομάζει «παγκόσμια αφύπνιση των μαζών», τρομάζει τις διευθύνουσες ελίτ της Ευρώπης, οι οποίες, από το Μάαστριχτ και μετά, έχουν μετατρέψει τη λιτότητα σε διά βίου οικονομικό σύνταγμα. Οι «ειδικοί» της Κομισιόν ξέρουν καλύτερα και η δημοκρατία εκφυλίζεται σε απλή νομιμοποίηση των προαποφασισμένων – γι’

αυτό όποτε οι Γάλλοι, οι Ιρλανδοί ή οι Ολλανδοί ψηφίζουν «λάθος» στο όποιο δημοψήφισμα, καλούνται να προσέλθουν εκ νέου στις κάλπες μέχρις ότου ψηφίσουν, επιτέλους, «σωστά». Το ίδιο το εθνικό κράτος εμφανίζεται ως ενοχλητικός αρχαϊσμός, αγκάθι στα πλευρά των υπερεθνικών ελίτ. Ο Γάλλος τραπεζίτης Μαξιάνς Μπισού μας το είπε φόρα – παρτίδα με άρθρο του στην εφημερίδα Le Monde, απ' όπου και το απόσπασμα:

«Από την εποχή του Καρλομάγνου, οι πιθανές λύσεις ταλαντεύονται μεταξύ δύο πόλων: Αυτοκρατορία ή κυρίαρχα έθνη – κράτη... Η Ευρωπαϊκή Ένωση αντιπροσωπεύει μια ιστορική απόπειρα επίλυσης αυτής της αντίθεσης μεταξύ ενότητας και ελευθερίας – μια δημοκρατική αυτοκρατορία, αποτέλεσμα εθελοντικής και ειρηνικής υπέρβασης των εθνών. Η σημερινή κρίση φανερώνει τις δυσκολίες αυτού του σχεδίου. Για τους Έλληνες η Ευρωπαϊκή Ένωση εμφανίζεται ως νεκροθάφτης της δημοκρατίας. Για τους Γερμανούς, ως όργανο μιας αλληλεγγύης που θα επιβληθεί εκ των άνω». Το συμπέρασμα της ανάλυσης είχε ήδη συμπυκνωθεί στον τίτλο του άρθρου: «Η επιλογή της Ελλάδας: Αυτοκρατορία ή θάνατος»!

Προς άγραν ψήφων

Η ωμότητα των υπερεθνικών ελίτ θρέφει την «εθνικολαϊκή» ακροδεξιά, η οποία επιχειρεί, όχι χωρίς επιτυχίες σε σειρά χωρών, να καλύψει το κενό πολιτικής εκπροσώπησης των λαϊκών στρωμάτων, που ανοίγει η νεοφιλελεύθερη συναίνεση Κεντροδεξιάς – Κεντροαριστεράς. Με σύνθημα «ούτε Δεξιά ούτε Αριστερά – στα κοινωνικά θέματα αριστεροί, στα εθνικά δεξιοί», το γαλλικό Εθνικό Μέτωπο επιχειρεί να εμφανιστεί ως «κόμμα εναντίον των κομμάτων», εκπρόσωπος των «απλών ανθρώπων», ενάντια στο «σύστημα». Την ίδια λογική ακολουθεί το ιταλικό, μεταφασιστικό MSI με σημαία τον «τρίτο δρόμο», όπως και ο ελληνικός ΛΑΟΣ.

Όστόσο, οι τελευταίοι που νομιμοποιούνται να μιλούν για τον κίνδυνο του ακροδεξιού λαϊκισμού είναι τα κόμματα εξουσίας, τα οποία λιπαίνουν το έδαφος για την ανάπτυξή του: Πρώτα απ' όλα, γιατί η αποδιάρθρωση του κοινωνικού ιστού που συνεπάγονται οι πολιτικές τους (ανεργία, εγκληματικότητα, καταστροφή μικρών

επιχειρήσεων) διευρύνει καθημερινά το «θυμωμένο κοινό» μιας μικροαστικής τάξης που παθαίνει αμόκ και είναι εύκολο να βρει αποδιοπομπαίους τράγους στους μετανάστες και τους «κλέφτες πολιτικούς».

Έπειτα, γιατί είναι το ίδιο το «δημοκρατικό Κέντρο» που νομιμοποιεί τον πολιτικό λόγο της ακροδεξιάς προς άγραν ψήφων: Σαρκοζί και Μπερλουσκόνι διαγωνίζονται στο σαφάρι μεταναστών και τσιγγάνων, η Σεγκολέν Ρουαγιαάλ προτείνει στρατόπεδα εγκλεισμού ανήλικων παραβατών υπό στρατιωτική διοίκηση και ο Παπανδρέου φτιάχνει τείχος στον Εβρο. Ας αφήσουμε που, όσο αγριεύει η κοινωνική ατμόσφαιρα τόσο η «χρησιμότητα» της λαϊκιστικής ακροδεξιάς αναβαθμίζεται στα μάτια των ελίτ: Μήπως δεν ήταν ο Μπερλουσκόνι που έβαλε τους μεταφασίστες και τους ρατσιστές της Λέγκας του Βορρά στην κυβέρνηση; Ή μήπως δεν ήταν ο πρόεδρος της Σοσιαλιστικής Διεθνούς εκείνος που, από το Βήμα της Βουλής των Ελλήνων, εξήρε την «υπεύθυνη και πατριωτική στάση του ΛΑΟΣ» και τη στήριξη του Μνημονίου από τον κ. Καρατσαφέρη;

Info

- Ernesto Laclau, «ΟPopulist Reason», Verso, 2007.
- Ζαν – Ζακ Ρουσό, «Πραγματεία περί της καταγωγής και των θεμελίων της ανισότητας ανάμεσα στους ανθρώπους», Σύγχρονη Εποχή, 1992.
- Serge Halimi, «Uraisonnement de fou», Le Monde Diplomatique, Jui2011.
- Olivier Ferrand, «Gauche: D'une strategie de classe a une strategie de valeurs», Le Monde, 09.06.2011.

Του Πετρου Παπακωνσταντινου στην Καθημερινή της 19/6/2011

Πηγή/φωτό: TVXS